

BIULETYN OGRODÓW BOTANICZNYCH
Nr 1, 1960

MARIA GÓRSKA

KILKA SŁÓW NA TEMAT *CLAYTONIA SIBIRICA* L.
Ogród Botaniczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza

W roku 1956 w Ogrodzie Botanicznym w Poznaniu, w obrębie działów ekologicznych założono torfowisko wysokie. W tym celu wykopano dół około 1,2 m głębokości, który wyłożono dwiema warstwami smołowanej papy. Na spód nasypało 30-centymetrową warstwę piasku i żwiru, na niej umieszczono 0,5 m warstwę martwego suchego torfu oraz warstwę torfu świeżego, który przywieziono z torfowiska wysokiego w Chlebowie pod Obornikami. Wreszcie na wierzch nałożono około 30 cm warstwę torfu wraz z żywymi torfowcami i innymi roślinami torfowiskowymi, przywiezionymi również z torfowiska Chlebowo. Oprócz kilku gatunków *Sphagnum* nawierzchnię torfowiska tworzą: *Oxycoccus quadripetalus*, *Ledum palustre*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Andromeda polifolia*, *Eriophorum vaginatum*, *Molinia coerulea*, *Betula nana*, *Betula pubescens* i inne.

Odczyn górnych warstw torfowiska, początkowo kwaśny (wynoszący 3,5—4), stopniowo przechodzi w neutralny, a obecnie w przypowierzchniowych warstwach torfowiska jest wyraźnie zasadowy. Przyczyną takiej zmiany *pH* jest niewątpliwie fakt nawadniania torfowiska wodą wodociągową, *pH* której wynosi ok. 8. Próba sztucznego zakwaszania wody odczynnikami chemicznymi (siarczan glinu) nie przyniosła pozytywnych wyników, gdyż na skutek ciągłego dodawania wspomnianego preparatu zaczęły się wytrącać nierozpuszczalne siarczany, szkodliwe dla roślinności.

Po upływie dwóch lat od założenia torfowiska, przy odchwaszczaniu zauważono tu roślinę z rodziny *Portulacaceae*, którą zidentyfikowano jako *Claytonia sibirica* L. Jest to roślina wilgotnych stanowisk, dość zaciemnionych, opisana z Syberii. Terenem jej rozmieszczenia jest Daleki Wschód i Ameryka Północna.

Zauważono, że roślina ta notowana po raz pierwszy w roku 1958 w ilości kilku egzemplarzy, w roku bieżącym pojawiła się bardzo licznie (kilkaset egzemplarzy). *Claytonia sibirica* L. nie występuje nigdzie na terenie naszego

Ryc. 1. *Claytonia sibirica* L.

Rys. F. Obrąpalska

przypuszczać, że z czasem może ona stać się chwastem w obrębie podobnych siedlisk.

Ogrodu z wyjątkiem torfowiska, gdzie prawdopodobnie została w jakiś sposób zawleczona. Na torfowisku wysokim w Chlebowie, skąd był przywieziony torf i torfowce również nie stwierdzono jej obecności.

Na podstawie obserwacji należy stwierdzić, że *Claytonia sibirica*, rosnąca u nas na torfowisku, wykazuje bardzo dużą żywotność, poszczególne okazy odznaczają się bujnym wzrostem i dobrym wyglądem, co wskazuje na to, że warunki istniejące na torfowisku wybitnie sprzyjają jej rozwojowi.

Jest to roślina jednoroczna lub dwuletnia, 20—40 cm wysoka, o łodydze prostej lub wznoszącej się (ryc. 1). Jej liście odziomkowe są szeroko-eliptyczne lub romboidalne, słabo zaokrąglone, na długich ogonkach (6—17 cm). Liście łodygowe są zazwyczaj siedzące o kształcie szerokojajowatym. Kwiaty różowe lub białoróżowe, najczęściej pojedyncze, czasami dwa do trzech, na cienkich, delikatnych szypułkach. Średnica kwiatów 10 do 12 mm; płatków pięć; są one do około $\frac{1}{3}$ długości wcięte. *Claytonia sibirica* L. kwitnie u nas w okresie od czerwca do września.

Duża żywotność tej rośliny pozwala

LUDMIŁA KARPOWICZOWA

SZAŁWIA MUSZKATOŁOWA

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego

Szałwia muszkatołowa z rodziny wargowych (*Labiatae*), poza przyjętą obecnie nazwą łacińską — *Salvia sclarea* L., posiada kilka synonimów, a więc: *Salvia bracteata* Sims non Russ., *S. simsiana* Roemer et Schultes i *Sclarea*